

Jsoucí jako „událost“

Od dob starořeckých myslitelů se za „vskutku jsoucí“ považovalo jen to, co je „aktuálně přítomné“. A nešlo jen o filosofy; u Sofokla najdeme (v jeho Aiantovi) místo, kde budoucí se považuje za „ještě nejsoucí“ (a tedy vlastně skryté), které musí být uvedeno do skutečnosti (uskutečněno) aktivitou nezměřitelného času: je to čas, který ono „ještě nejsoucí“ musí „zrodit“ (porodit, FYEI) do aktuální jsoucnosti. A je to pak znovu tentýž čas, který toto do aktuální jsoucnosti a tím i zjevnosti uvedené (ale „co“?) opět skrývá (KRYPTEI), tj. stahuje znovu do nejsoucnosti, kde nemůže být uchopeno. Nevyřešena ovšem zůstala otázka aktuální přítomnosti samé: je bodová – anebo má nějaké trvání? Na předpokladu bodovosti stavěl Parmenidův žák Zénón své paradoxy. Ale jestliže připustíme, že přítomnost nějakou dobu „trvá“, musíme zároveň připustit, že „se děje“. A pak už vlastně není tak důležité, jak moc je taková aktuální přítomnost „rozlehlá“, „rozsáhlá“. V takovém případě totiž musíme vždycky připustit jakousi „současnost“ těch „složek“ aktuální přítomnosti, které „právě“ aktuální nejsou (buď už ne, nebo ještě ne). Tak se ukazuje, že toho závažného problému, totiž „jakési“ budoucnosti a „jakési“ minulosti, které jsou „při tom“, když je nějaká přítomnost právě aktuální, se nezbavíme. A navíc se nám ukazuje jiný problém, možná ještě závažnější, totiž problém rozdílu mezi tím, co „ještě není“, ale je „při tom“, když je něco z (pravé) události právě aktuální, a tím, co „ještě není“, ale co není ani žádným způsobem (??) „při tom“, když je něco právě aktuální. A symetricky tu je druhý problém, jak se od sebe liší něco, co „už není“, a je přesto „při tom“, když je něco z pravé události právě aktuální, a něco, co sice rovněž „už není“, ale co není ani „při tom“, když je něco z pravé události právě aktuální. Tento rozdíl (resp. ty dva rozdíly) jsou důležité v tom ohledu, že nám dovolují rozhodnout, co k určité pravé události náleží jako její součást či složka, a naopak, co k ní nenáleží jako součást ani složka. (Přičemž není ovšem nijak předem vyloučeno, že nějakým jiným způsobem to pro „jsoucnost(i)“ resp. pro bytí téže události může mít nějaký jiný význam (třeba jako užší nebo širší pole „okolností“, případně možná až i typ vesmíru).

(Písek, 071023-3.)